

Kuntien ja sote-kuntayhtymien varautuminen COVID-19- pandemiassa

**Tilanne Etelä-Suomen
aluehallintoviraston
toimialueella
lokakuussa 2020**

Mikko Floréen

Anne Hiiri

Eija Hynninen-Joensivu

Ilpo Karonen

Ville Viertola

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Kuntien ja sote-kuntayhtymien varautuminen COVID-19 pandemiassa –
Tilanne Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella lokakuussa 2020

22.1.2021

Mikko Floréen, Anne Hiiri, Eija Hynninen-Joensivu, Ilpo Karonen, Ville Viertola

Aluehallintovirastojen julkaisuja 104/2021

ISSN 2343-3132

ISBN 978-952-5890-93-8

Hämeenlinna

2021

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 104/2021

Tekijät Mikko Floréen, terveydenhuoltoyksikön päällikkö Anne Hiiri, aluehallintoylilääkäri Eija Hynninen-Joensivu, sosiaalihuoltoyksikön päällikkö Ilpo Karonen, sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Ville Viertola, ylitarkastaja		Julkaisuaika 22.1.2021	
		Toimeksiantajat(t) -	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisun nimi Kuntien ja sote-kuntayhtymien varautuminen COVID-19 pandemiassa – Tilanne Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella lokakuussa 2020			
Tiivistelmä <p>Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki lokakuussa 2020 kunnille ja sote-kuntayhtymille kyselyn sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiussuunnittelun tilanteesta viraston toimialueella. Keväällä 2020 koettu COVID-19-tilanne, poikkeusolot ja todetut puutteet varautumisessa antoivat aiheen selvittää kuntien ja sote-kuntayhtymien tilannetta ja varautumista mahdolliseen pandemian kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen. Kysely lähetettiin 32 kunnalle ja sote-kuntayhtymälle ja vastauksia saatiin 30. Kysymykset käsittelivät valmiussuunnitelman päivittämistä, testaa, jäljitä, eristä, hoida COVID-19-strategiaa, suojarusteiden huomioon ottamista yksityisten palveluntuottajien sopimuksissa ja sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2019 julkaisemien ohjeiden käyttöä valmiussuunnittelussa. Lisäksi kysyttiin pandemiaan liittyviä huolenaiheita.</p> <p>Suurin osa kyselyyn vastanneista kunnista ja sote-kuntayhtymistä on päivittänyt valmiussuunnitelmiaan vuoden 2020 aikana tai päivittävät niitä keväällä 2021. Suojarusteita on ollut riittävästi saatavilla. Lähes kolmannes vastaajista ei ole ottanut yksityisten palvelujen tuottajien sopimuksissa huomioon suojarusteiden riittävyyttä poikkeustilanteeseen varautumisessa, mutta lähes kaikki ovat kuitenkin sopineet asiasta suullisesti tai muulla tavoin palvelun tuottajan kanssa. Huolenaiheiksi nousivat koronaviruksen jäljittämiseen tarkoitettun henkilökunnan riittävyys sekä tartuntojen mahdollinen leviäminen hoiva- ja hoitohenkilökunnan sekä sosiaalihuollon hoivakotien ja muiden asumispalveluyksikköjen asiakkaiden keskuuteen.</p>			
Asiasanat COVID-19, sosiaali- ja terveydenhuolto, varautuminen, valmiussuunnittelu			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkopainettu) 2343-3132	ISBN (verkkopainettu) 978-952-5890-93-8
Kokonaissivumäärä 26		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 104/2021

Sammanställd av Mikko Floréen, chef för hälso- och sjukvårdsenheten Anne Hiiri, regionförvaltningsöverläkare Eija Hynninen-Joensivu, chef för socialvårdsenheten Ilpo Karonen, ledande överinspektör för socialvården Ville Viertola, överinspektör		Utgivningsdatum 22.1.2021	
		Uppdragsgivare -	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Kommunernas och samkommunerna för social- och hälsovårdens beredskap inför covid-19 pandemin – Läget inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde i oktober 2020			
<p>Referat</p> <p>Regionförvaltningsverket i Södra Finland sände i oktober 2020 en enkät till kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovården om läget i fråga om beredskapen och beredskapsplaneringen inom social- och hälsovården inom verkets verksamhetsområde. Covid-19 läget våren 2020, undantagsförhållandena och de konstaterade bristerna i beredskapen gav anledning att utreda läget inom kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovården och dessas beredskap inför en eventuell accelerations- och samhällsspridningsfas i pandemin. Enkäten sändes till 32 kommuner och samkommuner för social- och hälsovården och 30 svar erhöles. Frågorna gällde uppdateringen av beredskapsplanen, covid-19-strategin testa, spåra, isolera och vårda, beaktandet av skyddsutrustningen i avtal med privata serviceproducenter och användningen av anvisningen som social- och hälsovårdsministeriet år 2019 publicerade i beredskapsplaneringen. Med fanns också frågor som gällde anledningar till oro i fråga om pandemin.</p> <p>Merparten av kommunerna och samkommunerna inom social- och hälsovården som svarade på enkäten har uppdaterat sina beredskapsplaner under 2020 eller uppdaterar dem våren 2021. Tillräckligt med skyddsutrustning har funnits till hands. Inemot en tredjedel av besvararna har inte beaktat skyddsutrustningens tillräcklighet i avtalen med privata serviceproducenter i beredskapen inför undantagsläget, men så gott som alla har ändå muntligen eller på något annat sätt kommit överens om saken med serviceproducenten. Anledningar till oro var tillräckligheten hos personalen avsedd för spårning av coronaviruset och covid-19-smittornas spridning bland omsorgs- och vårdpersonalen och bland klienterna på vårdhem och boendeenheter inom socialvården.</p>			
Ämnesord covid-19, social- och hälsovård, beredskap, beredskapsplanering			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5890-93-8
Sidantal 26		Språk Finska	Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckkeri -	

Sisällysluettelo

1	Selvityksen tausta ja toteuttaminen	6
2	Selvityksen tulokset	7
2.1	Valmiussuunnitelmien päivittäminen	7
2.2	Suojavarusteiden saatavuus kyselyn toteuttamishetkellä ja varautuminen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen	7
2.3	Valmius COVID-19-neuvontaan ja testaa-jäljitä-eristä-hoida strategian toteuttamiseen	8
2.4	Suojavarusteiden riittävyyden huomiointi sopimuksissa	9
2.5	Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden käyttö valmiussuunnittelussa	11
2.6	Kuntien ja kuntayhtymien huolenaiheet pandemiassa	12
3	Yhteenveto ja johtopäätökset	13
4	Liitteet	14
4.1	Kyselyn saatekirje	14
4.2	Kyselylomake	15
4.3	Epidemiatilanteen luokittelu sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimintasuunnitelmassa (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26)	22
4.4	Liitteen 4.2 sisältö tekstimuodossa	23

1 Selvityksen tausta ja toteuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lähetti syyskuussa 2020 kunnille ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille (sote-kuntayhtymille) kyselyn (liite 1 ja liite 2), joka liittyi sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiussuunnittelun tilanteeseen Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella. Keväällä 2020 koettu COVID-19-tilanne, poikkeusolot ja todetut puutteet varautumisessa antoivat aiheen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle selvittää, mikä on sen alueen kuntien ja sote-kuntayhtymien valmiussuunnitelmien päivittämisen tilanne syksyllä 2020. Lisäksi kysyttiin miten kunnat ja sote-kuntayhtymät ovat varautuneet mahdolliseen pandemiatilanteen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

Kysely lähetettiin 32 kunnalle ja sote-kuntayhtymälle ja vastauksia pyydettiin 13.10.2020 mennessä. Määräajan jälkeen aluehallintovirasto lähetti muistutuskirjeen kyselyyn vastaamisesta ja vielä puuttuvia vastauksia pyydettiin 23.10.2020 mennessä. Kaikkiaan vastauksia kyselyyn saatiin 30. Kysely toteutettiin Webropol -kyselylomaketta käyttäen.

Lokakuussa 2020 Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella Uudenmaan ja Kanta-Hämeen maakunnissa oltiin COVID-19 tartuntojen osalta kiihtymisvaiheessa ja muissa maakunnissa Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa perustasolla. Epidemiologinen jaottelu on tehty sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun *Toimintasuunnitelma hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen* mukaisesti (liite 3).

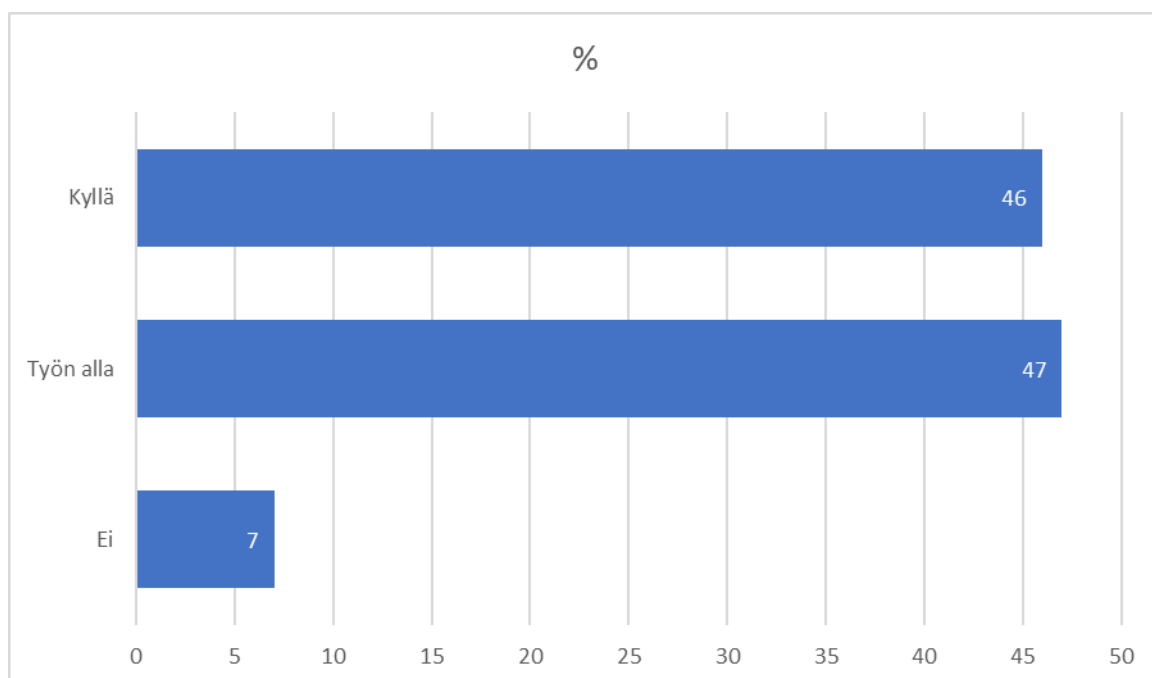
Tässä raportissa kyselyn tulokset käsitellään kysymysten mukaisessa järjestyksessä.

2 Selvityksen tulokset

2.1 Valmiussuunnitelmien päivittäminen

Suurin osa (93 %) vastanneista on jo päivittänyt tai päivittämässä valmiussuunnitelmiaan vuonna 2020 tai viimeistään kevään 2021 aikana. Avoimista vastauksista käy ilmi, että valmiussuunnitelman päivittämisen tarpeeseen ovat vaikuttaneet alueelliset muutokset sote- ja kuntasektorilla. Lisäksi aikaisemmat sosiaali- ja terveydenhuollon pandemiasuunnitelmat ovat liittyneet influenssapandemioihin ja valmiussuunnitelmia päivitetään nyt paremmin koronapandemiaan sopiviksi.

Kuvio 1: Onko kuntanne/ sote-kuntayhtymänne sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma(t) päivitetty vuonna 2020?

2.2 Suojavarusteiden saatavuus kyselyn toteuttamishetkellä ja varautuminen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen

Saatujen vastausten perusteella kunnissa ja sote- kuntayhtymissä oli kyselyn toteuttamishetkellä riittävästi suojavarusteita. Kaikissa vastauksissa todettiin, että niillä oli 100 %:sti suojavarusteita saatavilla eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa annettujen ohjeistusten mukaisesti. Avoimissa vastauksissa tuli esiin luottamus ja tukeutuminen johonkin toiseen organisaatioon, kuten alueen keskitetyn logistiikan palveluihin, suojavarusteiden saannissa pandemian kiihtyessä. Suojavarusteita on ollut pääosin saatavissa riittävästi, mutta joidenkin yksittäisten tuotteiden kohdalla saatavuudessa oli ollut hitautta.

Pandemian kiihtymis- tai leviämisvaiheessa ainoastaan erikoissairaanhoidossa on 100 %:n valmius suojavarusteiden saatavuudessa. Muissakin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa oli varauduttu hyvin suojavarusteiden

saatavuuteen. Heikoin varautuminen on päihde- ja mielenterveyspalveluissa, kehitysvammaisten ja vammaisten palveluissa sekä lasten ja nuorten palveluissa, mutta niissäkin 93 % vastanneista totesi varautumisen olevan riittävää.

Avointen vastausten mukaan varautumissuunnitelmissa suojarusteiden tarvikelaskentaa on tehty muutamalle kuukaudelle eteenpäin. Vastausten perusteella osa vastaajista kuitenkin olettaa, että laajassa leviämisvaiheessa suojausten saatavuus voi olla vaikeaa. Pääsääntöisesti saatavuus on vastaajien mukaan hyvä ja kunnissa ja kuntayhtymissä pyritään ennakoimaan suojarusteiden tarpeen lisääntymistä.

Taulukko 1: Onko kunnassanne / sote-kuntayhtymässänne varauduttu riittävään suojarusteiden määrään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, mikäli pandemiatilanne siirtyy alueellanne kiihtymis- tai leviämisvaiheeseen? (n=30)

Palvelu	Kyllä	Ei
Lasten ja nuorten palvelut	93%	7%
Ikääntyneiden palvelut	97%	3%
Kotiin annettavat palvelut	97%	3%
Kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut	93%	7%
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	93%	7%
Terveysasemien palvelut (pl. suun terveydenhuolto)	97%	3%
Suun terveydenhuollon palvelut	97%	3%
Erikoissairaanhoidon palvelut	100%	0%

2.3 Valmius COVID-19-neuvontaan ja testaa-jäljitä-eristä-hoida strategian toteuttamiseen

Vastausten perusteella kunnilla ja sote-kuntayhtymillä on riittävästi henkilöstöresurssia kansalaisten COVID-19-neuvontaan, testien näytteenottoon, karanteenipäätösten tekemiseen ja COVID-19-potilaiden sairaalahoitoon. Suurimmat puutteet löytyivät testituloksen saamiseen vuorokauden sisällä näytteen ottamisessa, mikä toteutui lokakuussa vain vajaassa kolmanneksessa kunnista ja sote-kuntayhtymistä. Lisäksi 67 % vastaajista ilmoitti tartunnan jäljitykseen olevan riittävät henkilöstöresurssit. Rajanylityspaikkojen osalta 60 % vastaajista ilmoitti olevan riittävästi henkilöstöä terveysneuvontaan. Tämä kysymys kosketti osaa Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan kunnista tai kuntayhtymistä.

Tartunnanjäljittämisen henkilöstön ajoittainen pula tuli esille myös avoimissa vastauksissa. Epidemian rauhallisessa vaiheessa henkilöstöresursseja on ollut

riittävästi. Lisäresursseja on pyritty hankkimaan, mutta epidemiatilanteen pahentuessa henkilöstöresurssit eivät tule riittämään. Rekrytointia tehdään jatkuvasti, mutta tarvittavaa henkilöstömäärää on vaikea ennustaa. Vastauksista käy ilmi myös henkilöstöresurssien oikeanlainen kohdentaminen yleensäkin koronapandemian hoitamisessa.

Taulukko 2: Onko alueenne sairaanhoidon ja terveydenhuollon toiminnassa riittävät resurssit kansalaisten ja rajanylityspaikkojen neuvontaan sekä testaa, jäljitä, eristä, hoida -strategian toteuttamiseen? (n=29)

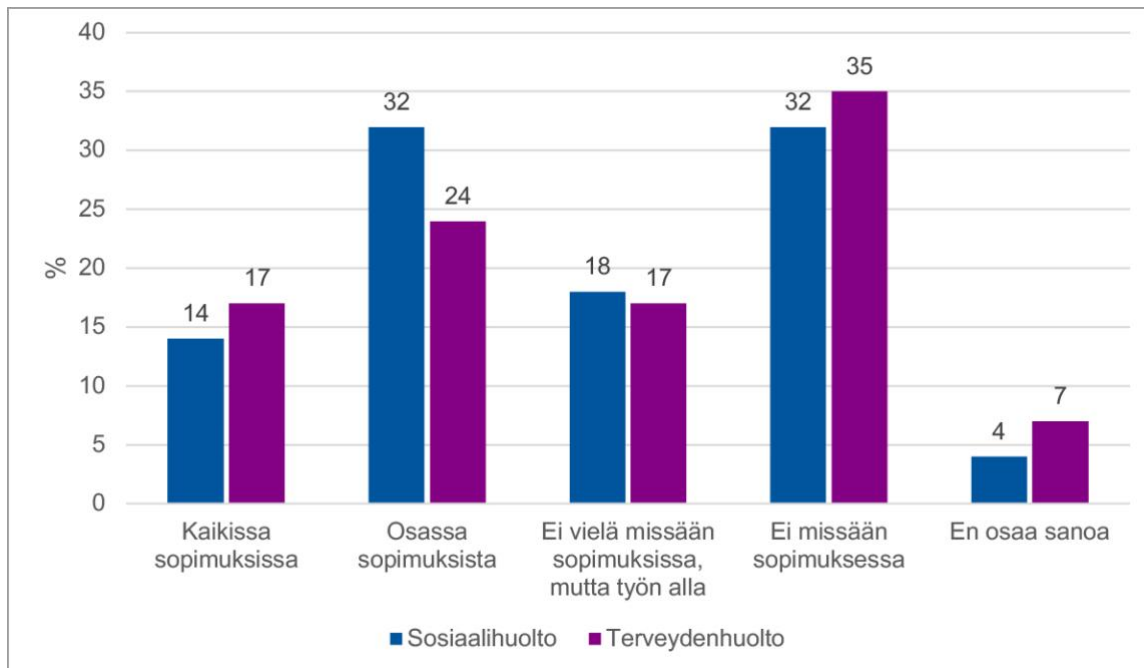
	Kyllä	Ei
Kansalaisten ohjaus ja neuvonta	100%	0%
Rajanylityspaikkojen ohjaus ja neuvonta (jättäkää vastaamatta, mikäli alueellanne ei ole rajanylityspaikkoja)	60%	40%
COVID-19-testien ja näytteenottajien riittävyys	96%	4%
Onko alueellanne käytetty yksityisiä terveydenhuollon palveluntuottajia näytteenotossa ja analysoinnissa	66%	34%
Pääseekö alueellanne tällä hetkellä näytteenottoon vuorokauden sisällä	93%	7%
Saako testitulokset vuorokauden sisällä näytteenotosta	21%	79%
Tartunnanjäljittämiseen kohdenneet henkilöresurssit ovat riittäviä	67%	33%
Karanteenipäätöksiä tekeviä lääkäreitä on riittävästi	93%	7%
Sairaanhoitopaikkojen ja henkilöstön määrä COVID-19-potilaiden sairaalahoidon toteuttamiseen on riittävä	100%	0%

2.4 Suojavarusteiden riittävyyden huomiointi sopimuksissa

Vastausten mukaan vajaa puolet (46 %) kunnista ja sote-kuntayhtymistä oli ottanut suojavarusteiden riittävyyden huomioon kunnan ja yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien välisissä sopimuksissa. Vajaa viidennes (18 %) ei ollut huomionnut asiaa sopimuksissa, mutta se oli työn alla. Lähes kolmannes ei ollut ottanut suojavarusteiden riittävyyttä huomioon sopimuksissa.

Terveydenhuollossa 41 % vastaajista oli ottanut huomioon suojavarusteiden riittävyyden yksityisten palveluntuottajien kanssa tehdyissä sopimuksissa. Joka kuudennessa (17 %) kunnassa tai sote-kuntayhtymässä asiaa ei vielä ollut huomionnut sopimuksissa, mutta asia oli työn alla. Reilu kolmannes (35 %) ei ollut huomionnut varautumista suojavarusteiden riittävyyteen terveydenhuollon sopimuksissa laisinkaan.

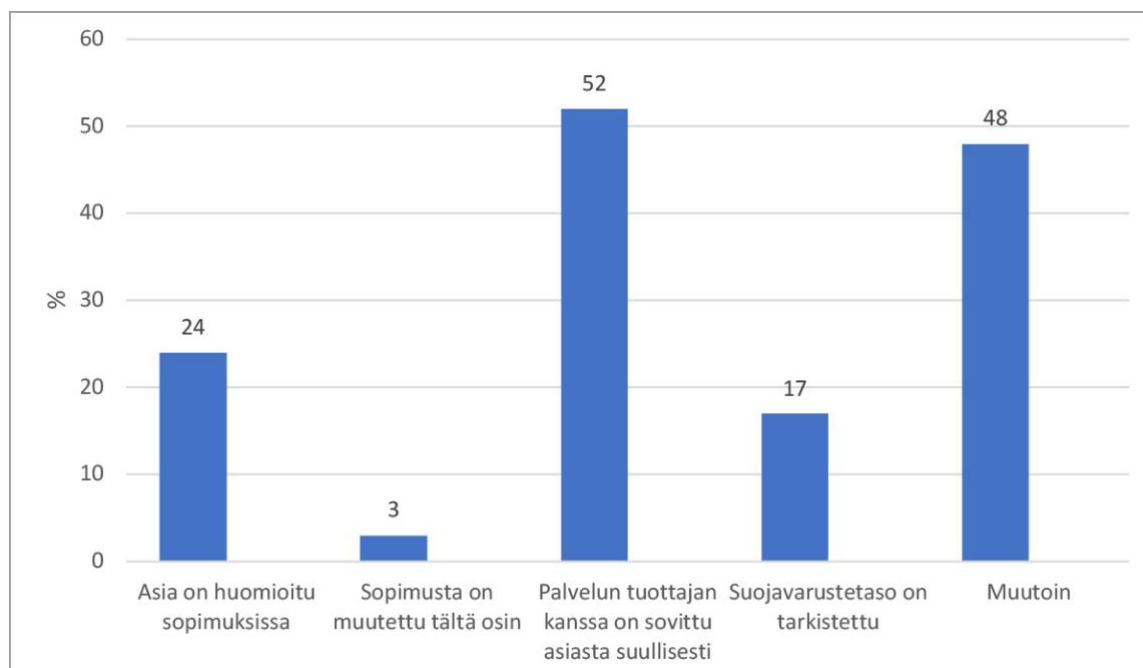
Kuvio 2: Kunnan ja sote-kuntayhtymän varautuminen suojarusteiden riittävyyteen sosiaalihuollon (n=28) ja terveydenhuollon (n=29) sopimuksissa.

Kysymykseen miten on varmistettu, että yksityisillä palvelujen tuottajilla on riittävät suojarusteet, noin neljännes vastanneista on huomionnut asian sopimuksissa ja reilu puolet on sopinut asiasta suullisesti palveluntuottajan kanssa. Pieni osa (3 %) kunnista ja sote-kuntayhtymistä oli muuttanut ostopalvelusopimusta suojarusteiden osalta ja 17 % vastanneista oli tarkistanut yksityisten palveluntuottajien suojarustetasoa.

Avointen vastausten mukaan kunnat ja palvelujen tuottajat olivat sähköpostin välityksellä käyneet keskustelua tai viestittäneet muutoin varusteiden tarpeesta. Yksityisille palveluntuottajille on vastausten mukaan jaettu suoraan tai kunnan kautta Huoltovarmuuskeskukselta saatuja suojarusteita tarpeen mukaan.

Kuvio 3: Miten olette varmistaneet, että yksityisillä palvelujen tuottajilla on riittävät suojaruusteet? (n=30)

2.5 Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden käyttö valmiussuunnittelussa

Kunnat ja sote-kuntayhtymät olivat hyödyntäneet vaihtelevasti kolmea sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2019 julkaisemaa varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvää ohjetta. Eniten oli hyödynnetty sopimusperusteiseen valmiuteen liittyvää ohjetta (30 %) ja vähiten kyberturvallisuuteen liittyvää ohjetta (17 %). Yli puolet kunnista ja sote-kuntayhtymistä (53 – 63 %) oli kuitenkin tutustunut ohjeisiin.

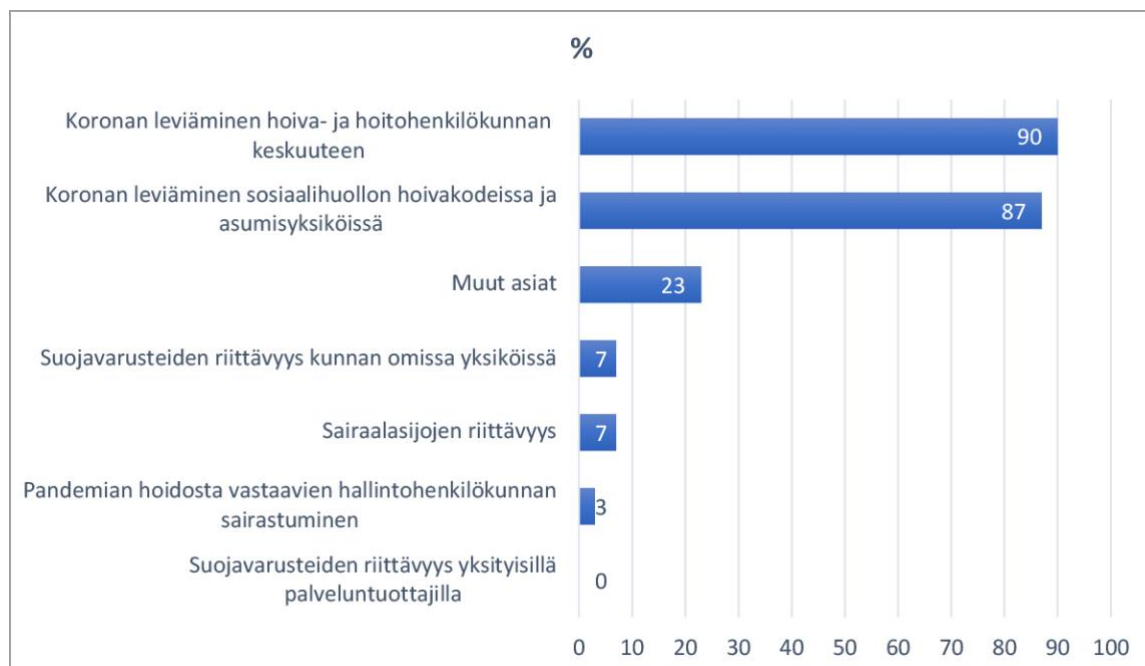
Taulukko 3: Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita vuodelta 2019? (n=30)

	Sopimusperusteinen varautuminen: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2019:9	Valmius- ja jatkuvuudenhallinta-suunnitelma: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2019:10	Kyberturvallisuus: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2019:14
Kyllä	30 %	24 %	17 %
Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty	60 %	63 %	53 %
Ei	10 %	13 %	30 %

2.6 Kuntien ja kuntayhtymien huolenaiheet pandemiassa

Vastausten perusteella selvästi suurimmat huolenaiheet olivat koronartuntojen leviäminen hoiva- ja hoitohenkilökunnan sekä sosiaalihuollon hoivakotien ja muiden asumispalveluyksikköjen asiakkaiden keskuuteen. Avoimista vastauksista huolenaiheeksi nousivat koronaviruksen kiihtymisvaiheessa jäljittämiseen tarkoitettun henkilökunnan riittävyys, hoitovelan kasvu poikkeustilanteen jatkuessa pitkään sekä pitkittyneen pandemiatilanteen aiheuttama hoitohenkilökunnan kuormittuminen.

Kuvio 4: Mitkä ovat kuntanne / sote-kuntayhtymänne kaksi suurinta huolenaihetta mahdollisesta pandemian kiihtymis- ja leviämisvaiheesta selviämiseksi? (n=30)

3 Yhteenveto ja johtopäätökset

Suurin osa vastanneista kunnista ja sote -kuntayhtymistä on päivittänyt valmiussuunnitelmiaan vuoden 2020 aikana tai päivittää niitä keväällä 2021. Kunnissa ja sote -kuntayhtymissä oli kyselyn toteuttamishetkellä riittävästi suojarusteita. Taudin jäljittämiseksi on suurta vaihtelua ja henkilöstöresursseista on ajoittain pulaa.

Vajaa puolet kunnista ja sote -kuntayhtymistä oli ottanut suojarusteiden riittävyden huomioon kuntien ja yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien välisissä sopimuksissa. Vastaavasti lähes kolmannes ei ollut ottanut suojarusteiden riittävyttä huomioon sopimuksissa, mitä voidaan pitää todella suurena määränä. Terveystieteiden osalta noin neljännes oli huomionut sopimuksissa, että yksityisillä palvelujen tuottajilla on riittävästi suojarusteita ja asiaa ei ollut huomioitu varsinkin suuressa määrässä sopimuksia (reilu kolmannes sopimuksista). Vastausten mukaan asiasta on kuitenkin sovittu palvelujen tuottajan kanssa lähes kaikissa tapauksissa joko suullisesti tai muulla tavoin.

Kunnat ja sote -kuntayhtymät ovat hyödyntäneet vaihtelevasti kolmea sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2019 julkaisemaa varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvää ohjetta. Yli puolet kunnista ja sote -kuntayhtymistä on kuitenkin tutustunut mainittuihin oppaisiin, mitä voidaan pitää hyvänä asiana.

Kuntien ja sote- kuntayhtymien vastausten perusteella kaksi suurinta huolenaihetta epidemian kiihtymis- ja leviämisympäristöissä ovat koronan leviäminen hoiva- ja hoitohenkilökunnan keskuuteen sekä koronan leviäminen sosiaalihuollon hoivakodeissa ja asumispalveluyksiköissä.

4 Liitteet

4.1 Kyselyn saatekirje

Aluehallintovirasto

Etelä-Suomi
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Saatekirje kyselyyn

ESAVI/27119/2020
ESAVI/27120/2020

28.9.2020

Hyvä kunnan (kuntayhtymän) sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaava viranhaltija / vastaanottaja

Keväällä 2020 koettu COVID-19-tilanne, poikkeusolot ja todetut puutteet varautumisessa ovat antaneet aiheen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle selvittää, mikä on sen alueen kuntien ja sote-kuntayhtymien valmiussuunnitelmien päivittämisen tilanne syksyllä 2020, ja miten on varauduttu mahdolliseen pandemiatilanteen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen alueellanne.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää kuntien ja sote- kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavaa viranhaltijaa tai hänen määräämäänsä henkilöä (yksi henkilö kokoaa vastauksen sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon osalta) vastaamaan sähköpostissa linkkinä olevaan webropol -kyselyyn 13.10.2020 mennessä.

Lisätietoja kyselystä antavat aluehallintoylilääkäri Anne Hiiri ja sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Ilpo Karonen, etunimi.sukunimi@avi.fi, puhelin vaihde 029 501 6000.

Mikko Floreén

Terveydenhuoltoyksikön päällikkö

Eija Hynninen-Joensivu

Sosiaalihuoltoyksikön päällikkö

4.2 Kyselylomake

Kysely kunnille ja sote-kuntayhtymille varautumisesta mahdolliseen COVID-19-pandemian kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen alueellanne

Keväällä 2020 koettu COVID-19-tilanne, poikkeusolot ja todetut puutteet varautumisessa ovat antaneet aiheen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle selvittää, mikä on sen alueen kuntien ja sote-kuntayhtymien valmiussuunnitelmien päivittämisen tilanne syksyllä 2020, ja miten on varauduttu mahdolliseen pandemiatilanteen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen alueellanne.

Vastaajan yhteystiedot

Kunta /sote-kuntayhtymä	<input type="text"/>
Etunimi	<input type="text"/>
Sukunimi	<input type="text"/>
Matkapuhelin	<input type="text"/>
Sähköposti	<input type="text"/>

Onko kuntanne/ sote-kuntayhtymänne sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma(t) päivitetty vuonna 2020

- Kyllä
- Työn alla
- Ei

Mahdolliset lisätiedot ja kommentit

Onko kunnassanne / sote-kuntayhtymässänne tällä hetkellä riittävästi suojavarusteita saatavilla sosiaali- ja terveydenhuollon eri palveluissa annettujen ohjeistusten mukaiseen käyttöön.

	Kyllä	Ei
Lasten ja nuorten palvelut	☐	☐
Ikääntyneiden palvelut	☐	☐
Kotiin annettavat palvelut	☐	☐
Kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut	☐	☐
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	☐	☐
Terveysasemien palvelut (pl. suun terveydenhuolto)	☐	☐
Suun terveydenhuollon palvelut	☐	☐
Erikoissairaanhoidon palvelut	☐	☐

Mahdolliset lisätiedot ja kommentit

Onko kunnassanne / sote-kuntayhtymässänne varauduttu riittävään suojarusteiden määrään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, mikäli pandemiatilanne siirtyy kiihtymis- tai leviämisvaiheeseen alueellanne?

	Kyllä	Ei
Lasten ja nuorten palvelut	☐	☐
Ikääntyneiden palvelut	☐	☐
Kotiin annettavat palvelut	☐	☐
Kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut	☐	☐
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	☐	☐
Terveysasemien palvelut (pl. suun terveydenhuolto)	☐	☐
Suun terveydenhuollon palvelut	☐	☐
Erikoissairaanhoidon palvelut	☐	☐

Mahdolliset lisätiedot ja kommentit

Onko alueenne sairaanhoidon ja terveydenhuollon toiminnassa riittävät resurssit kansalaisten ja rajanylityspaikkojen neuvontaan sekä testaa - jäljitä -eristä - hoida -strategian toteuttamiseen?

	Kyllä	Ei
Kansalaisten ohjaus ja neuvonta	☐	☐
Rajanylityspaikkojen ohjaus ja neuvonta (jättäkää vastaamatta mikäli alueellanne ei ole rajanylityspaikkoja)	☐	☐
COVID-19-testien ja näytteenottajien riittävyys	☐	☐
Onko alueellanne käytetty yksityisiä terveydenhuollon palveluntuottajia näytteenotossa ja analysoinnissa	☐	☐
Pääseekö alueellanne tällä hetkellä näytteenottoon vuorokauden sisällä	☐	☐
Saako testitulokset vuorokauden sisällä näytteenotosta	☐	☐
Jäljittämiseen kohdenneetut henkilöresurssit ovat riittäviä	☐	☐
Karanteenipäätöksiä tekeviä lääkäreitä on riittävästi	☐	☐
Sairaanhoitopaikkojen ja henkilöstön määrä COVID-19- potilaiden sairaalahoidon toteuttamiseen on riittävä	☐	☐

Mahdolliset lisätiedot ja kommentit

Onko kunnan / sote-kuntayhtymän sosiaalihuollon ostopalveluissa, kuten asumispalveluissa ja myös muissa yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien palvelusopimuksissa otettu huomioon suojarusteiden riittävyys?

- Kyllä, kaikissa sopimuksissa
- Kyllä, osassa sopimuksia
- Ei vielä missään sopimuksessa, mutta työn alla
- Ei missään sopimuksessa
- En osaa sanoa

Onko kunnan / sote-kuntayhtymän terveydenhuollon ostopalvelu-, palveluseteli- tai ulkoistettujen palveluiden sopimuksissa otettu huomioon suojarusteiden riittävyys?

- Kyllä, kaikissa sopimuksissa
- Kyllä, osassa sopimuksia
- Ei vielä missään sopimuksessa, mutta työn alla
- Ei missään sopimuksessa
- En osaa sanoa

Miten olette varmistaneet, että yksityisillä palvelujen tuottajilla on riittävät suojarusteet?

- Asia on huomioitu sopimuksessa
- Ostopalvelusopimusta on muutettu tältä osin
- Palvelujen tuottajan kanssa on sovittu suullisesti asiasta
- Suojarustevarasto on tarkistettu
- Muulla tavoin, miten

Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Sopimusperusteinen varautuminen: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:9"?

- Kyllä
- Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty
- Ei

Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:10"?

- Kyllä
- Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty
- Ei

Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Kyberturvallisuus: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:14"?

- Kyllä
- Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty
- Ei

Mitkä ovat kuntanne / sote-kuntayhtymänne kaksi suurinta huolenaihetta mahdollisesta kiihtymis- ja leviämisvaiheesta selviämiseksi?

- Suojavarusteiden riittävyys kunnan omissa yksiköissä
- Suojavarusteiden riittävyys yksityisillä palveluntuottajilla
- Koronan leviäminen hoiva- ja hoitohenkilökunnan keskuuteen
- Pandemian hoidosta vastaavien hallintohenkilökunnan sairastuminen
- Sairaansijojen/sairaalakapasiteetin loppuminen
- Koronan leviäminen sosiaalihuollon hoivakodeissa ja asumisyksiköissä
- Jotkin muut seikat, mitkä

Haluatteko vielä tuoda esiin joitakin näkökohtia ja seikkoja aiheeseen liittyen?

4.3 Epidemiatilanteen luokittelu sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimintasuunnitelmassa (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26)

1. **Perustaso** vastaa Suomen tilannetta keskikesällä 2020.
 - a. tartuntojen ilmaantuvuus on alhainen
 - b. kotoperäisten tartuntojen osuus on pieni.
2. **Kiihtymisvaiheessa**
 - a. tartuntojen alueellinen ilmaantuvuus on noussut:
 - 7 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 6-15/100000 asukasta ja
 - 14 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 10-25/100000 asukasta
 - b. positiivisten näytteiden osuus on > 1 %
 - c. ajoittain esiintyy paikallisia ja alueellisia tartuntaketjuja
 - d. tartunnanlähteet ovat kuitenkin pääsääntöisesti jäljitettävissä
 - e. sairaalahoidon tarpeeseen pystytään vastaamaan ilman erityistoimia
3. **Leviämisvaiheessa**
 - a. tartunnat leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin:
 - 7 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 12-25/100000 asukasta ja
 - 14 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 18-50 /100000 asukasta
 - b. tapausten päivittäinen kasvunopeus on > 10 %
 - c. positiivisten näytteiden osuus on > 2 %
 - d. alle puolet tartunnanlähteistä on jäljitettävissä
 - e. sairaalahoidon ja tehohoidon tarve kasvaa voimakkaasti.

4.4 Liitteen 4.2 sisältö tekstimuodossa

Kysely kunnille ja sote-kuntayhtymille varautumisesta mahdolliseen COVID-19-pandemian kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen alueellanne

Keväällä 2020 koettu COVID-19-tilanne, poikkeusolot ja todetut puutteet varautumisessa ovat antaneet aiheen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle selvittää, mikä on sen alueen kuntien ja sote-kuntayhtymien valmiussuunnitelmien päivittämisen tilanne syksyllä 2020, ja miten on varauduttu mahdolliseen pandemiatilanteen kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen alueellanne.

Vastaajan yhteystiedot

Kunta /sote-kuntayhtymä – Etunimi – Sukunimi – Matkapuhelin - Sähköposti.

Kysymys 1 - Onko kuntanne/ sote-kuntayhtymänne sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma(t) päivitetty vuonna 2020?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä - Työn alla – Ei - Mahdolliset lisätiedot ja kommentit.

Kysymys 2 - Onko kunnassanne / sote-kuntayhtymässänne tällä hetkellä riittävästi suojavarusteita saatavilla ja terveydenhuollon eri palveluissa annettujen ohjeistusten mukaiseen käyttöön?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä – Ei - Lasten ja nuorten palvelut - Ikääntyneiden palvelut - Kotiin annettavat palvelut - Kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut - Päihde- ja mielenterveyspalvelu - Terveysasemien palvelut (pois lukien suun terveydenhuolto) - Suun terveydenhuollon palvelut - Erikoissairaanhoidon palvelut - Mahdolliset lisätiedot ja kommentit.

Kysymys 3 - Onko kunnassanne / sote-kuntayhtymässänne varauduttu riittävään suojavarusteiden määrään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, mikäli pandemiatilanne siirtyy kiihtymis- tai leviämisvaiheeseen alueellanne?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä – Ei - Lasten ja nuorten palvelut - Ikääntyneiden palvelut - Kotiin annettavat palvelut - Kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut - Päihde- ja mielenterveyspalvelut - Terveysasemien palvelut (pois lukien suun terveydenhuolto) - Suun terveydenhuollon palvelut - Erikoissairaanhoidon palvelu - Mahdolliset lisätiedot ja kommentit.

Kysymys 4 - Onko alueenne sairaanhoidon ja terveydenhuollon toiminnassa riittävät resurssit kansalaisten ja rajanylityspaikkojen neuvontaan sekä testaa - jäljitä -eristä – hoida -strategian toteuttamiseen?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä – Ei - Kansalaisten ohjaus ja neuvonta - Rajanylityspaikkojen ohjaus ja neuvonta (jättäkää vastaamatta mikäli alueellanne ei ole rajanylityspaikkoja) - COVID-19-testien ja näytteenottajien riittävyys - Onko alueellanne käytetty yksityisiä terveydenhuollon palveluntuottajia näytteenotossa ja analysoinnissa - Pääseekö alueellanne tällä

hetkellä näytteenottoon vuorokauden sisällä - Saako testitulokset vuorokauden sisällä näytteenotosta - Jäljittämiseen kohdennetut henkilöresurssit ovat riittäviä - Karanteenipäätöksiä tekeviä lääkäreitä on riittävästi - Sairaanhoidopaikkojen ja henkilöstön määrä COVID-19- potilaiden sairaalahoidon toteuttamiseen on riittävä - Mahdolliset lisätiedot ja kommentit.

Kysymys 5 - Onko kunnan / sote-kuntayhtymän sosiaalihuollon ostopalveluissa, kuten asumispalveluissa ja myös muissa yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien palvelusopimuksissa otettu huomioon suojarusteiden riittävyys?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä - kaikissa sopimuksissa - Kyllä, osassa sopimuksia - Ei vielä missään sopimuksessa, mutta työn alla - Ei missään sopimuksessa - En osaa sanoa.

Kysymys 6 - Onko kunnan / sote-kuntayhtymän terveydenhuollon ostopalvelu-, palveluseteli- tai ulkoistettujen palveluiden sopimuksissa otettu huomioon suojarusteiden riittävyys?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä, kaikissa sopimuksissa - Kyllä, osassa sopimuksia - Ei vielä missään sopimuksessa, mutta työn alla - Ei missään sopimuksessa - En osaa sanoa.

Kysymys 7 - Miten olette varmistaneet, että yksityisillä palvelujen tuottajilla on riittävät suojaruusteet?

Vastaus vaihtoehdot: Asia on huomioitu sopimuksessa - Ostopalvelusopimusta on muutettu tältä osin - Palvelujen tuottajan kanssa on sovittu suullisesti asiasta - Suojaruustevarasto on tarkistettu - Muulla tavoin, miten.

Kysymys 8 - Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Sopimusperusteinen varautuminen: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:9"?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä - Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty - Ei.

Kysymys 9 - Onko kunnan/sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:10"?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä - Tutustuttu ohjeeseen, mutta ei vielä hyödynnetty - Ei.

Kysymys 10 - Onko kunnan/ sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelussa hyödynnetty sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Kyberturvallisuus: Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:14"?

Vastaus vaihtoehdot: Kyllä, Tutustuttu ohjeeseen - mutta ei vielä hyödynnetty, Ei.

Kysymys 11 - Mitkä ovat kuntanne / sote-kuntayhtymänne kaksi suurinta huolenaihetta mahdollisesta kiihtymis- ja leviämisvaiheesta selviämiseksi?

Vastaus vaihtoehdot: Suojaruusteiden riittävyys kunnan omissa yksiköissä -

Suojavarusteiden riittävyys yksityisillä palveluntuottajilla - Koronan leviäminen hoiva- ja hoitohenkilökunnan keskuuteen - Pandemian hoidosta vastaavien hallintohenkilökunnan sairastuminen - Sairaansijojen/sairaalakapasiteetin loppuminen - Koronan leviäminen sosiaalihuollon hoivakodeissa ja asumisyksiköissä - Jotkin muut seikat, mitkä - Haluatteko vielä tuoda esiin joitakin näkökohtia ja seikkoja aiheeseen liittyen?

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2021